O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”
B.A.Xolikov
2024-yil “ ” ______
Ro‘yxatga olindi: № BD-60320100-1.06.1
2024- yil “ ” ______

JURNALISTIKA VA OMMAVIY KOMMUNIKATSIYA ASOSLARI FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 300 000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot

Ta’lim sohasi: 320 000- Jurnalistika va axborot

Mutaxassislik: 60320100 – Jurnalistika (xalqaro jurnalistika)

Samarqand – 2024

Fan/modul kodi JOKA1104		O‘quv yili 2024-2025	Semestr 1	ECTS-Kreditlar 4
Fan/modul turi Majburiy		Ta’lim tili O‘zbek	Haftadagi dars soatlari 3	
	Fanning nomi	**Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta’lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
1	**Jurnalistika va ommaviy kommunikatsiya asoslari**	48	72	120

2

Fanni o‘qitishdan maqsad – talabalarga “Jurnalistika va ommaviy kommunikatsiya asoslari” fanni o‘qitishdan maqsad talabalarga O‘zbekiston hamda jahon jurnalistikasi va ommaviy kommunikatsiya asoslari yuzasidan nazariy tushunchalar xosil qilish, mazkur fanning mazmun va mohiyatini anglatish, jahon jurnalistikasining sistemasidagi korporatsiyalar, media-biznes kabi realiyalarni tushuntirishdan iborat.

Fanning vazifasi – jurnalist kasbi va uning boshqa kasblar bilan aloqadorligi, jurnalistika va OK sohasida kadrlarni tayyorlash tizimi,jurnalistik faoliyat jarayonida qonuniy talablar asosida ish olib borish, jurnalistika va OK ta’limi, nazariyasi, tizimi,iqtisodiy voqeligi, jurnalist odobiga qo’yiladigan talablar haqida tasavvur berishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Jurnalistika va ommaviy kommunikatsiya asoslari fanining maqsad va vazifalari. Ta’lim shakllari va jurnalistik ta’lim

2-mavzu: Jurnalistika va OK da kasbiy ixtisoslashuv va universallashuv

3-mavzu: Ommaviy kommunikatsiya va jurnalistikaning paydo bo‘lishi tarixidan

4-mavzu: Jurnalistik kasb tavsifi va ijodiy faoliyat sohasi sifatida. Jurnalist OAV faoliyati subyekti sifatida

5-mavzu: Jurnalistikaning vazifalari va prinsiplari. Jurnalistika va OK nazariyalari

6-mavzu: Jurnalistik faoliyat erkinligi va marketing aloqalari

7-mavzu: Internet OAV turi sifatida. Elektron gazetalar

8-mavzu: Jurnallar tipologiyasi va tasnifi. Matbuot va auditoriya: muloqotni shakllantirish

9-mavzu: Axborot agentliklari. Axborot agentliklari – gazeta uchun gazeta

10-mavzu: O’zbekistonda media-biznesning shakllanishi

11-mavzu: Jurnalistika sohasida bosma OAV va uning vazifalari. Zamonaviy matbuot tipologiyasi

12-mavzu: Jurnalistikaning asosiy omillari, jurnalistikada demokratiya, plyuralizm, dialog, monolog. Xolislik va haqqoniylik jurnalistikaning asosiy prinsiplari sifatida

Mazkur ro‘yxatdagi mavzulardan ma’ruza mashg‘ulotlari yangi pedagogik texnologiyalar, yangi o‘quv metodlari asosida olib boriladi.

III. Amaliy mashg‘ulot mavzulari bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg‘ulot mavzulari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-mavzu: Fanning maqsad va vazifalari. Postindustrial axboriy jamiyat davrida jurnalistika va OK

2-mavzu: Ta’lim shakllari va jurnalistik ta’lim. Jahon jurnalistikasi ta’limi tarixidan

3-mavzu: OAV tizimida taxririyat ixtisoslashuvining o‘rni. Jurnalistik matn mazmuni va shakliga qo‘yiladigan talablar.

4-mavzu: Jurnalistikada universallashuv. Kasb modeli: vazifalari, funksiyalari

5-mavzu: Axborot globallashuvi jarayonida jurnalistikaning yangi vazifalari. Jurnalistika prinsiplari. Jurnalistikada yaxshi natijaga erishish va uning yo‘llari. Ta’sirchanlik va samaradorlik

6-mavzu: Matbuot va jurnalist faoliyati erkinligi muammosi – ham nazariy, ham amaliy jihati.

7-mavzu: Axboriy jamiyatda texnologiyalar taraqqiyotining OAVga ta’siri. Internetning o‘ziga xos xususiyatlari

8-mavzu: Internet OAV turi sifatida. Internet matbuoti afzalliklari va muammolari. O‘zbekistonda bosma va elektron nashrlarning qiyosiy tahlili va xususiyatlari.

9-mavzu: Axborot xuruji, axborot va g’ayriaxborot. Matbuotda jurnalist tekshiruvini tashkil etish

10-mavzu: Jurnalistika samaradorligi ko’rsatgichlari.

11-mavzu: Broadsheet gazetasining jahon matbuotidagi o’rni (ixtiyoriy tanlangan gazeta misolida)

12-mavzu: Tabloid nashrining paydo bo’lishi va rivojlaishi(ixtiyoriy tanlangan gazeta misolida)

Amaliy mashg‘ulotlar davomida talabalar yakka holda, juftlikda va kichik guruhlarda ishlaydilar. Amaliy mashg‘ulotlar zamonaviy multimedia vositalari bilan jihozlangan auditoriyada interfaol usullar yordamida o‘tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo‘llanilishi

	maqsadga muvofiq. **IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar** Mustaqil ta'lim uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi: 1. Gazeta va jurnallarning paydo bo'lishi tarixi 2. Jurnalistikaning asosiy omillari, jurnalistikada demakratsiya, plyuralizm, diolog, monolog 3. Jurnalistikada kompromiss, konsenus, senzura masalalari 4. Ommaviy axborotning tabiati, mohiyati, madaniy-tashkiliy vazifalari 5. Xolislik va haqqoniylik jurnalistikaning asosiy prinsiplari sifatida 6. OAVda axborot xavfsizligi masalasi 7. Axborot xuruji, axborot va g'ayri axborot 8. Jurnalistika samaradorligi ko'rsatgichlari 9. Jurnalistikasi OAV tizimi sifatida 10. Broadsheet gazetasining jahon matbuotidagi o'rni 11. Tabloid nashrining paydo bo'lishi va rivojlanishi 12. The Times, The Guardian misolida gazeta tahririyatlari tuzilishi 13. Jahon yetakchi jurnallari muvaffaqiyati omillari 14. Xususiy radio va telekanallarning paydo bo'lishi va rivojlanishi 15. On-line jurnalistikasi – yangi tendensiyalar 16. Sentence pragmatics. Pragmatic syntax. Pragmatic types of speech 17. Axborot agentliklari – gazeta uchun gazeta 18. O'zbekistonda media-biznesning shakllanishi 19. Jurnalistika sohasida bosma OAV va uning vazifalari 20. Jurnalistikaning asosiy omillari, jurnalistikada demokratiya,plyuralizm, dialog,monolog 21. Zamonaviy matbuot tipologiyasi 22. Xolislik va haqqoniylik jurnalistikaning asosiy prinsiplari sifatida 23. Bosma OAVda axborot xavfsizligi masalasi 24. Axborot xuruji, axborot va g'ayriaxborot 25. Jurnalistika samaradorligi ko'rsatgichlari 26. Matbuotda jurnalist tekshiriuvini tashkil etish 27. Broadsheet gazetasining jahon matbuotidagi o'rni(ixtiyoriy tanlangan gazeta misolida) 28. Tabloid nashrining paydo bo'lishi va rivojlaishi(ixtiyoriy tanlangan gazeta misolida) 29. O'zbekistonda bosma va elektron nashrlarning qiyosiy tahlili va xususiyatlari 30. Bosma,elektron va raqamli OAV faoliyatida yondashuvlar xilma-xilligi(qiyosiy tahlil 31. Jurnalistika va ommaviy kommunikatsiya asoslari fanining maqsad va vazifalari 32. Ta'lim shakllari va jurnalistik ta'lim 33. Jurnalistika va OK da kasbiy ixtisoslashuv va universallashuv 34. Ommaviy kommunikatsiya va jurnalistikaning paydo bo'lishi tarixidan 35. Jurnalistik kasb tavsifi va ijodiy faoliyat sohasi sifatida 36. Jurnalist OAV faoliyati subyekti sifatida 37. Jurnalistikaning vazifalari va prinsiplari 38. Jurnalistika va OK nazariyalari 39. Jurnalistik faoliyat erkinligi 40. Jurnalistikada marketing aloqalari 41. Internet OAV turi sifatida. Elektron gazetalar 42. Internet OAV turi sifatida. Elektron gazetalar 43. Jurnallar tipologiyasi va tasnifi 44. Matbuot va auditoriya: muloqotni shakllantirish 45. Axborot agentliklari 46. Axborot agentliklari – gazeta uchun gazeta 47. O'zbekistonda media-biznesning shakllanishi 48. Jurnalistika sohasida bosma OAV va uning vazifalari Mustaqil ta'lim mavzulari talabalar tomonidan referat tayyorlash, taqdimotlar qilish orqali qabul qilinadi.
3	**V. Ta'lim natijalari/ Kasbiy kompetensiyalar** **Talaba bilishi kerak:** - talabalarning jurnalistika sohasidagi nazariy bilimlarini chuqurlashtirish va gaplarning tuzilishi, ma'nolari, ularning berilish yo'llari va tildan grammatik jihatdan to'g'ri foydalanish bo'yicha ***tasavvurga ega bo'lishi;*** - Jurnalistika va ommaviy kommunikatsiya asoslari fanining maqsad va vazifalari; Ta'lim shakllari va jurnalistik ta'lim; Jurnalistika va OK da kasbiy ixtisoslashuv va universallashuv; sohaga oid nashlarning ilmiy-amaliy qimmati haqida ***malakalariga ega bo'lishi kerak.***
4	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • maruza mashg'ulotlar; • interfaol keys-stadilar; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

5	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.
6	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Nurmatov A., Do‘stqorayev B. va boshqalar. Jurnalistika nazariyasi, tarixi va taraqqiyoti. J.1: - Toshkent: “O’zbekiston” NMIU, 2019. – 584 b. 2. Saidov X., Toshpo’latova A va boshqalar. Jurnalistika. Bosma ommaviy axborot vositalarida janrlar va mahorat masalalari. J. 5: - Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2019 – 584 b. 3. Martin Conboy Journalism studies. Printed in USA, 2013 4. An introduction to journalism by Richard Rudin and Trever Ibbotson. Printed in UK. 2002. **Qo‘shimcha adabiyotlar:** 1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент, “Ўзбекистон” НМИУ. 2017. – 29 б. 2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. “Ўзбекистон” НМИУ. 2017. – 485 б. 3. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. – Т.: Ўзбекистон, 2017. - 47 б. 4. Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. – Т.: Ўзбекистон, 2017. - 47 б. 5. Прохоров Е.П. Введение в теорию журналистики. 6-е издание. Издателство Московского университета - 2005. 6. Introduction journalism by Dianne Smith. Printed in USA, 2010 7. Journalism studies by Andrew Calcutt and Philip Hammond. Published in USA, 2011 **Axborot manbalari** 1. http://www.mediasprut.ru/media/media.shtml 2. http://journalism.narod.ru/ 3. http://www.library.cjes.ru/online/ 4. http://www.infohome-altai.ru/node/143

7	**Samarqand davlat chet tillar instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2024-yil “____” _____ dagi “____”-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.**
8	**Fan/modul uchun mas’ullar:** N.S.Sadinova – SamDChTI, “O‘zbek tili va adabiyoti” kafedrasi katta o‘qituvchisi, (PhD) M.A. Xudayberdiyeva – SamDChTI, “O‘zbek tili va adabiyoti” kafedrasi o‘qituvchisi
9	**Taqrizchilar:** B.N.Turniyozov - SamDChTI, “O‘zbek tili va adabiyoti” kafedrasi dotsenti, f.f.d. F.I.Toshev - “Zarafshon” gazetasi bosh muharriri.